

Preken

Heilige dronkenschap

Zingen: Psalm 66 : 1 en 8

Lezen: Wet des Heeren
Hooglied 5

Tekst: Psalm 36 : 9

Zingen: Psalm 36 : 2 en 3

Psalm 65 : 5

Psalm 16 : 3

Gemeente,

Een Nederlander komt niet gemakkelijk uit de plooi. Globaal beschouwd zijn wij, Nederlanders, plichtmatige, starre lieden. Wij vinden iets spoedig gek. "Wat zouden de mensen er wel van zeggen" is een vraag, die ons vóór in de mond ligt. "Zoiets doet men niet" zeggen ouders waarschuwend, vermanend, met opgeheven wijsvinger, tegen hun kinderen. Als iemand een in een bepaalde kring, in een stad, maar vooral ook in een dorp, de platgetreden paadjes heeft verlaten, dan steken de verontwaardigde burens en bekenden de hoofden bij elkaar. En ze zeggen, aanvankelijk nog fluisterend: "Zeg, heb je het gehoord, wat die en die heeft uitgehaald? Dat is meer dan schandelijk! Daar moet wat aan gedaan! Want deze overtreder brengt ons hele dorp in opspraak!"

Ja, ja, wij zijn, over het algemeen genomen, nette, stijve, fatsoenlijke burgers en burgeressen. 't Zit ons in het bloed om rustig te wandelen en afgemeten te praten. Wij kennen niet dat hartstochtelijke, fel-bewogen redeneren van hen, die landen bewonen, meer zuidelijk of oostelijk van onze lauwe westerstranden gelegen. Wij maken niet zoveel gebaren. Onze ogen schitteren minder. Wij ontvlammen ook niet zo gemakkelijk in woede, zodat een slaande ruzie ontstaat. Wij zeggen heel netjes: "Zeker, mijnheer". "Jawel, mevrouw".

Nu, vrienden, laten we er eensdeel maar blij om zijn, dat we nette Nederlanders genoemd mogen worden. Laten we maar noords-nuchter zijn. De volksmond zegt: "doe maar gewoon, dan doe je al dwaas genoeg"

Maar soms zou je die nette Nederlanders (maar waarlijk niet alleen de Nederlanders!) wel eens door elkaar willen schudden. Ook die fatsoenlijke kerkelijke Nederlanders.

Kerkelijke Nederlanders zijn maar al te geneigd om op de eersteling der dagen, op de morgen der verrijzenis, niet alleen een zondagse jas en broek, pet of hoed voor de dag te halen, maar ook om een zondags gezicht te zetten. Onze uitwendige godsdienst kenmerkt zich vaak, tē vaak, door strakheid en krampachtigheid.

Wat zullen we nu tot al deze dingen zeggen? Dacht u, dat ik alleen maar de spot drijf met de Nederlanders in het algemeen, en de kerkelijke Nederlanders in het bijzonder? Dacht u dat ik een soort voetbalveld- of danszaalsfeer in de kerk voorsta?

Daar is zeer beslist geen sprake van. Ik vraag mijzelf wel eens verontrust af: zou het ook mogelijk zijn, dat uit onze stipte en starre houding tegenover een zo ontzaggelijk rijke verkondiging als de vergeving der zonden uit genade is, vastgesteld moet worden, dat deze

bijbelse boodschap nimmer tot ons diepste wezen doordrong? Want in de Schrift lees ik wel de opdracht tot nuchter-zijn, maar vaker lees ik uitingen van heilige uitbundigheid, van een heilig buiten-zichzelf-zijn, van heilige dronkenschap. Zelfs de vromen onder het oude verbond verstonden er iets van. Getuige het psalmwoord, dat ik tot tekst koos: “Zij worden dronken van de vettigheid van Uw huis; Gij drinkt ze uit de beek Uwer wellusten”.

Tekst: Psalm 36 : 9

Zingen : Psalm 36 : 2, 3

Uiterst-preutse lieden (zijn er overigens in onze tijd nog preutse en uiterst-preutse mensen?) voelen de neiging om bij de bijbellezing-aan-tafel teksten als Ps. 36:9 maar over te slaan. En als zijn in de kerk een dergelijke tekst horen opgeven als grondslag voor de Woordbediening, dan blozen zij lichtelijk en moeten zij een opkomende ergernis jegens de prediker onderdrukken. Zijn dat nu woorden om zo maar, hardop uit spreken: dronken en wellust? Bedenken de voorgangers toch, dat er in de bedehuizen ook jonge mensen, kinderen zelfs, aanwezig zijn! Deze innerlijk geschokten hebben nogal wat, ten dele zeer gegronde, bezwaren tegen de dusgenaamde “Nieuwe vertaling”. Maar voor dit keer zouden zijn er toch de voorkeur aan geven, indien de tekst gelezen werd, gelijk deze luidt in de jongste uitgave van het Nederlands Bijbelgenootschap: “Zij laven zich aan het vette van Uw huis; Gij drinkt hen met de stroom van Uw liefelijkheden”.

Ik waag het er maar op, om mij te houden aan de Statenvertaling. Het is niet aan mij om een uitspraak te doen over de vraag, of taalkundig bezien, het werkwoord “dronken worden” op zijn plaats is. Doch zoals de tekst daar staat in onze oude Bijbel, spreekt dat “dronken worden” mij aan. Hopelijk u ook. De Bijbel, en met name de staten-vertaling, kent van die kernachtige uitdrukkingen, die de roos raken. Die een indruk zuiver en juist weergeven. Ik kan het slechts betreuren, dat de schijnbaar gecultiveerde, doch in werkelijkheid vaak burgerlijke smaak van de moderne mens, van bepaalde woorden de kantjes heeft gladgevijld. Terwijl anderzijds juist de eigentijdse grote schrijvers en dichters waarlijk niet schromen de meest krasse uitdrukkingen te bezigen. Maar goed – dit zijn maar opmerkingen tussen haakjes. Onbelangrijke opmerkingen – min of meer. Min of meer, want de manier van zeggen is toch ook van grote betekenis. Al zij onmiddellijk toegegeven, dat niet de vorm, doch de inhoud het voornaamste is.

Ps. 36 is een psalm van de grootste van de Israëlietische dichters, van David. Hij wordt genoemd de liefelijke onder de zangers van het oude Bondsvolk. David, de grootste ook van Israëls koningen. Een rondom begaafd man; groot als veldheer, als staatsman, als koning, als dichter. Merkwaardig was zijn levensloop: van schapenhoeder klom hij, door Gods voorzienige beschikking, op tot hoogste ambtsdrager, tot eerste burger van de staat. Om te zien was hij een innemende verschijning. Hij was een knappe jonge man. “Roodachtig (’t zij dan, dat dit betekent, dat hij rossig haar of blozende wangen had) mitsgaders schoon van gedaante en schoon van aanzien”.

Maar bovenal bekoorde hij door zijn karakter-adel, zijn fiere inborst. David had een groot hart, een warm hart, dat vonkte van liefde voor zijn jeugdvriend Jonathan. Doch niet slechts voor hem. In zijn grote ziel was plaats voor velen, die hij koesterde met de stralen van zijn intense toegenegenheid.

Doch het aller-allerbelangrijkste was, dat aan David particuliere genade was bewezen. Dat hij een herboren mens was. Dat hij een man was, die geleid werd door de Heilige Geest. Die Geest leerde hem belijden, dat hij een in zichzelf, een in zijn, en in ons aller stamvader

Adam, verloren schepsel was. Maar diezelfde Geest leidde hem ook in, in de verborgenheid der verzoening en verlossing, in het geloof in de Messias, Die komen zou, en Die Zich in de dagen van Zijn vleeswording zou noemen: Davids Zoon en Davids Heere. Deze Vorst Messias zou, na Zijn lijden en sterven, na Zijn opstanding en troonsbestijging, door één van de ouderlingen van de triomferende kerk genoemd worden: “De Leeuw, Die uit de stam van Juda is, de Wortel Davids”. Ja, Die Zichzelf aankondigt als: “De wortel en het geslacht van David, de blinkende morgenster”. David was dus wel een uiterst bevoorrecht mens. Een man, die geroepen was tot een grootse taak. Maar daardoor werd hem ook een bijzonder grote verantwoordelijkheid op de schouders gelegd. En wanneer wij iets kennen van de levensgeschiedenis van deze grote koning en dichter, dan weten we, dat hij vaak door donkere diepten is geleid. De weg, die hij soms moest gaan, deed hem verzuchten: “Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede des Heeren zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan”. Eigenlijk staat dat “ik ware vergaan” niet in de grondtekst, in het hebreuws. Na het: “Zo ik niet had geloofd”, kan David geen woorden meer vinden. Hij staat sprakeloos. Hij maakt slechts een gebaar. Evenwel: een gebaar, dat meer zegt dan duizend woorden. Maar de Staten-vertaling geeft ongetwijfeld de bedoeling van David juist weer, als in Ps. 27 is toegevoegd: *“ik ware vergaan”*.

De dichter-koning heeft het in bepaalde perioden van zijn leven uitzonderlijk moeilijk gehad. Er waren staatkundige, politieke strubbelingen. Het kwaad scheen niet van zijn huis te willen wijken: in zijn gezin, in zijn familie ging het anders, dan David's vlees en bloed begeerden. Een uitwendig dieptepunt in zijn leven is de opstand van zijn zoon Absalom geweest. De koning moest vluchten voor zijn eigen kind, dat een staatsgreep had ondernomen. Een inwendig dieptepunt is geweest zijn gedrag jegens Uria en Bathseba, die donkere bladzijde uit Davids levensboek, die naar het soms schijnt door velen alléén gelezen is.

Geleden heeft de koninklijke dichter wegens het gedrag van zijn kinderen, de houding van zijn tafelbroeders, het verraad van zijn vrienden. En juist David heeft dit leed zo diep doorvoeld, omdat hij niet slechts (en dat in de allereerste plaats) een, wat wij thans zouden noemen, oprecht christen was, doch ook, omdat hij dichter was, een man met een snelbezeerd, een spoedig gewond hart. Deze man zou in zijn velerlei rampspoed en ellende zijn omgekomen, indien hij niet gekend had de waarachtige vreugde van de hoogste godsdienstige ervaringen.

Zeker, David is de mens, die de boetepsalmen uitschreit. Die de liederen “de profundis”, uit de diepten zingt. Op zijn wijze is hij als een Jeremia de man, die de ellende gezien heeft, door de roede Zijner verbolgenheid. Ook voor hem geldt in zeker opzicht: “Hij heeft mij geleid en gevoerd in de duisternis en niet in het licht. Hij heeft mijn vlees en mijn huid oud gemaakt. Hij heeft mijn beenderen gebroken. Hij heeft tegen mij gebouwd en Hij heeft mij met gal en moeite omringd”. Maar anderzijds heeft niemand hogere tonen aan zijn snarenspeel onttokkeld, dan juist David. Hij ervoer niet slechts de liefelijkheid van het dienen, van het kinderlijk vrezen van de Heere. Hij bezat ook de gave om de roerselen van zijn hart te onthullen voor de oren van anderen, zodat zij mede moed en troost zouden putten uit hetgeen David in de gemeenschap met zijn God genoot. En in Ps. 36 stijgt zijn lied als de zang van een leeuwerik loodrecht omhoog tot voor de Troon van de Allerhoogste.

“O Heere (zo klinkt het uit een overvol, dichterlijk ontroerd hart) Uw goedertierenheid is tot

in de hemelen; Uw waarheid tot de bovenste wolken toe. Uw gerechtigheid is als de bergen Gods, Uw oordelen zijn een grote afgrond. Heere, Gij behoudt mensen en beesten. Hoe dierbaar is Uw goedertierenheid, O God, dies de mensenkinderen onder de schaduw Uwer vleugelen de toevlucht nemen. Zo worden dronken van de vettigheid van Uw Huis, en Gij drenkt ze uit de beek Uwer wellusten". Zij worden dronken. Zij, dat zijn de oprechte, de ware gelovigen onder het Oude Verbond, die zich niet tevreden stellen met een uitwendig waarnemen van de geboden en verboden van de Wet. Die niet genoeg hebben aan godsdienstige vormen. Doch die de zin van het waarachtig geestelijk leven leerden verstaan; die doorgestoten zijn tot de kern. Die de pit, het merg genieten en zich niet vergapen aan een schone schil of bolster.

Zij worden dronken, zij, die onder het Oude Verbond de God Jacobs tot hun hulp hadden, op Hem vertrouwden en met Hem wandelden. Zij; maar dat zijn ook de bijbelse vromen, die veel later dan David leefden; de door de Heilige Geest innerlijk vernieuwden van alle eeuwen. De kinderen Gods van nu. Zij; dat zijn wij als wij op de bijbelse verkondiging, door Gods genade, van harte ja en amen hebben leren zeggen. Als wij Christus door een oprecht geloof werden ingelijfd en Hem leerden kennen als onze Borg en Middelaar. Zij, afgedacht van rang of stand, van sexe of leeftijd, zij worden dronken. Als het goed met ons staat voor tijd en eeuwigheid, zullen wij iets van de betekenis van de geestelijke dronkenschap, die de tekst bedoelt, moeten verstaan. Ik weet het: er is onder ons, mensen, een groot onderscheid, een diepgaand verschil in aanleg en karakter. Daar zijn uiterst nuchtere lieden, die het hoofd bij alles koel houden. Daar zijn er, die bij de minste of geringste afwijking van het dagelijks gebeuren, in tranen uitbarsten en handenwringend rondlopen.

Er zijn mensen, die een slag met een zwaard nauwelijks schijnen te voelen. Er zijn er ook, die, met een speld gestoken, zich als ernstig gewonden gedragen. Omdat er zo grote verscheidenheid in temperament onder ons, mensen, aangetroffen wordt, is ook het verschil van reageren op een gebeurtenis of boodschap opvallend en opmerkenwaard. Maar op de bijbelse boodschap van de genadige vergeving der zonden om Christus' zoen- en kruisverdienste, zal, waar we allen een eeuwig verdoemend vonnis verdiend hebben, als met geestelijke dronkenschap gereageerd moeten worden! Wie de Geest van Boven ontvangt, wie door die Geest spreekt, wie door de Geest van Christus geleid wordt, maakt op de "buitenwacht" de indruk van dronken te zijn. Op de stichtingsdag van de christelijke kerk maakten de spotters zich vrolijk over hen, op wie de Heilige Geest was uitgestort en ze riepen honend uit: "zij zijn vol zoeten wijns". En het laat zich heel best verstaan, dat deze ongelovige, ongeestelijke spotters tot deze slotsom kwamen.

Petrus echter wijst de beschuldiging van lichamelijke dronkenschap krachtig af: "dezen zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt". Doch dit gebeuren is nu de vervulling van het profetische Woord: "Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees. En uw zonen en uw dochters zullen profeteren; uw jongelingen zullen gezichten zien; uw ouden zullen dromen dromen. En ook op Mijn dienstknechten en dienstmaagden zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten en zij zullen profeteren"

Zij worden dronken. Lichamelijke dronkenschap druist ongetwijfeld in tegen de Schriftuurlijke eis tot matigheid. Alle schepsel Gods is goed. Het gebruik van wijn en sterke drank wordt, dacht ik, in de Heilige Schrift nergens verboden. Integendeel! Ik lees ergens: "eet uw brood met vreugde en drink uw wijn van goeder harte". Dit is de raad van een wijs man. De wijste aller wijzen: Salomo.

En de apostel Paulus geeft aan zijn geliefde geestelijke zoon Timotheüs het advies om een weinig wijn te drinken. Dit in verband met maagklachten en een in het algemeen wat zwakke gezondheidstoestand. 't Is ook letterlijk verstaan (en niet slechts gelet op een geestelijke achtergrond) een schriftuurlijk alleszins aanbevelenswaardige raad: "Geef sterke drank, degene, die verloren gaat, en wijn, degenen, die bitterlijk bedroefd van ziel zijn, dat hij drinke en zijn armoede vergete, en aan zijn moeite niet meer gedenke". Christus Zelf veranderde tijdens de bruiloft te Kana water in wijn en Hij dronk aan de Paasmaaltijd de gebruikelijke drank, wijn, uit de beker.

De zonde zit niet in de wijn of in de sterke drank. De zonde zit in het hart van de gebruiker. Evenmin als de zonde zit in de elektrische stroom of in de atoomkracht; in de fiets of in de auto, in de bus of in de trein. Maar de zonde zit in de mens. De vraag is maar: hoe staan we tegenover de gaven, die de Schepper ons schenkt? Kunnen we, ook voor de uitwendige, stoffelijke gaven, danken? Alle schepsel Gods is goed, als het geschonkene maar als een zegen, met dankzegging, uit de Hand des Heeren ontvangen mag worden. Matigheid is echter een Schriftuurlijke eis. Deze matigheid zal voornamelijk, gelet op de gevaren op dit gebied aan overmaat gebonden, betracht dienen te worden inzake het gebruik van wijn en sterke drank. Paulus ziet in een Christen, met name in een ambtsdrager, niet gaarne een gezindheid, om zich tot veel wijn te begeven. In Ef. 5:18 schrijft hij met zovele woorden: "Wordt niet dronken van wijn waarin overdaad is". Maar! En hij voegt er een "maar" aan toe. "Maar wordt vervuld met de Geest". Wanneer een mens met de Heilige Geest vervuld wordt en is, verstaat hij de zanger van de oudtestamentische: zij worden dronken. Dronken, van de vettigheid van Gods Huis.

Enerzijds is de door de Geest vervulde en de door de Geest geleide, uiterst nuchter; ziet hij onbarmhartig scherp, klaar en onderscheiden. Let hij op de tittels en jota's; op de punten en komma's. Anderzijds kent hij iets van een heilig vervagen van de contouren. Ziet hij wat geen oog heeft gezien. Hoort hij, wat geen oor heeft gehoord. Hij kent de heilige extase, het-buiten-zichzelf-zijn. De onuitsprekelijke, verheerlijkte vreugde. "De rechtvaardigen zullen zich verblijden, zij zullen van vreugde opspringen voor Gods Aangezicht, en van blijdschap vrolijk zijn" (Psalm 68:4) Of, zoals de berijming het zegt: "Het vrome volk, in U verheugd, zal huppelen van zielevreugd". Een man als Paulus, een nuchter mens, een geleerde, een in de redelijke godsdienst doorkneedde, kende toch ook iets van belevenissen, die ik onder "heilige dronkenschap" zou willen rangschikken. Hij weet iets van opgetrokken worden tot in de derde hemel, in het paradijs, en het horen van onuitsprekelijke woorden, die het een mens niet geoorloofd is te spreken. Die geestelijke dronkenschap vindt zijn oorzaak in het gebruik van de spijzen en dranken, die de Heere in ruime mate Zijn gunstgenoten biedt.

Zij worden dronken van de vettigheid van Uw Huis. Op de feestdis Gods staat een keur van gerechten. En met milde, kwistige worden ze uitgereikt aan armen en ellendigen, aan lammen en kreupelen, aan blinden en naakten. Waarlijk, wie tot de genoden in Gods Huis behoren mag, heeft reden om dankbaar vast te stellen: "De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja, een schone erfenis is mij geworden" Soms word je te eten gevraagd bij gefortuneerde lieden. Je hebt echter het gevoel, dat je er voor één te veel zit. Dat je uitgenodigd werd, omdat het fatsoenshalve niet anders kon. Mondjesmaat wordt de spijze opgediend. De naam van de gastheer vordert, dat de vraag wordt gesteld: "wenst u een glas wijn bij het eten?", maar de toon verraadt, dat op een ontkennend antwoord wordt

gehoopt. O, men is eensdeels uiterst correct. In de vorm. Minzaam – afgrijselijk woord en nog afgrijselijker gedachte, die er door wordt vertolkt – minzaam, nederbuigend minzaam. Uitwendig valt op de ontvangst geen enkele gegronde aanmerking te maken. Maar je voelt aan alles, dat het hart, de gulle toegenegenheid ontbreekt.

Stel daar nu tegenover de houding van de ware vriend, die je uitnodigt, neen, niet, omdat het fatsoen het eist, maar omdat zijn liefde hem daartoe noopt. De dis buigt niet onder het zilver; aan de tafelmanieren ontbreekt ook nog wel het een en het ander. Maar de hartelijkheid is snijdbaar. De gastheer, zijn vrouw, zijn kinderen, reiken je telkens opnieuw de schalen toe; je glas is geen ogenblik leeg. “Neem hier nog wat van; proef deze wijn eens!” De gast moet afwerende bewegingen maken. “Neen, heus niet, ik ben verzadigd; ik kan werkelijk niet meer!” Kijk, in zo’n kring, aan zo’n maaltijd klopt het hart, de liefde. Daar wordt je innerlijk verwarmd. Daar wordt je “dronken” van de vettigheid (laat ik ook in dit verband dit sprekende, beeldende woord uit de tekst mogen bezigen) van dat huis

Als de Heere Zijn volk in Zijn huis, aan Zijn tafel nodigt, dan spijs en laaft Hij hen niet mondjesmaat. Het zij nogmaals gezegd: Zijn tafelgenoten zijn niet de uitwendig vromen, de braafheids-lieden, de farizeeërs, die de bekering niet van node hebben. Doch de verbrokenen van hart en de verslagenen van geest. De ex-hoeren en de ex-tollenaars, die helaas toch nog weer telkens uit zwakheid in zonden vallen en dagelijks in vele struikelen. Tijdens Zijn omwandeling op aarde verweten de farizeeërs en schriftgeleerden de Heere Jezus: “Deze ontvangt zondaars, en eet men hen”. Maar deze zondaars dan worden rijkelijk in Gods Huis verzadigd. ‘D Algoede God zegent hen met overvloed. “Zij werden daag’lijks begenadigd, met manna, hemels brood, verzadigd”. De Heere laat de Zijnen genieten van al Zijn goederen. Hij opent al Zijn provisie- en schatkamers voor hen. Hij toont niet slechts, al wat Hij voor hen bereid heeft. Hij laat het niet alleen maar zien, maar nodigend spreekt Hij: dat staat allemaal ter uwer beschikking; dat is nu allemaal voor u; geniet er van, naar hartelust!

Om het dan nu te zeggen, zoals het geestelijk bedoeld wordt: de Heere opent oog en hart voor Zijn onmetelijke zondaarsliefde, die in Zijn eniggeboren Zoon gestalte heeft aangenomen. Voor Zijn barmhartigheid, die van eeuwigheid is. Vrijwillig, moedwillig is de mens in Adam van God afgefallen. En zulk een afval kan de en wil de Heere niet ongestraft laten. Krachtens Zijn heiligheid en rechtvaardigheid moet Hij de zonde, die tegen de Hoogste Majesteit bedreven is, ook met de hoogste, dat is, met de eeuwige straf, naar lichaam en ziel straffen.

Maar nu verkondigt ons de Heilige Schrift dat God, om de uitdrukking te bezigen, die misschien voor jongeren wat onbegrijpelijk klinkt, maar toch zo veelzeggend is, redenen neemt uit Zichzelf, en Hij schenkt de belofte van de Slangenvertreder, de Heere Jezus Christus, die in de plaats van zondaren zal treden. Hij zal verwond worden om de overtredingen van een doodschuldig volk. Om de ongerechtigheden van hen, die zichzelf een eeuwig-verdoemd vonnis op de hals hebben gehaald, zal Hij worden verbrijzeld. Dat is de blijmare, de Evangelieprediking, die tot ons komt in het Oude en Nieuwe Testament: “De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg, doch de Heere heeft onzer aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen”. Voor een zondaar, die

aan zichzelf, zijn onwil, zijn machteloosheid, zijn krachteloosheid ontdekt werd, die het nutteloze van al zijn braafheids- en bestdoen pogingen leerde inzien, is deze boodschap zo uitermate troostrijk: "God rechtvaardigt de goddeloze om niet". In deze verkondiging ligt alle heil besloten. Niet door verbeteringspogingen, niet door humanistische of moralistische inspanningen wordt men ten lange leste "pasklaar" voor het Rijk.

Maar in Christus heeft een zondaar, die door een levend geloof deze Verzoener der ongerechtigheid werd ingeplant, alles wat hij behoeft voor tijdelijk en eeuwig heil. Want: "uit Hem zijt gij in Christus Jezus, die ons geworden is wijsheid van God en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing, opdat het zij, gelijk geschreven is: die roemt, roeme in de Heere". (1 Cor. 1 : 30, 31). Wie de waarheid van deze blijmare ervaart, wie het van harte leerde verstaan: ik ben vleselijk, en ik blijf vleselijk, volkomen, radicaal vleselijk, maar in Christus ben ik een nieuwe mens, in Christus ziet de Rechter van hemel en aarde mij aan, als had ik geen zonde gekend of gedaan, wordt dronken van deze vettigheid van Gods Huis. Gaat als David huppelen en dansen voor de Ark. Verliest, om zo te zeggen, zijn verstand. Maakt op de ongeestelijken de indruk als ware hij tot uitzinnigheid vervallen. Hij klapt in de handen en roept het uit: mensen, mensen, denkt het u toch eens in! Eeuwige dood heb ik verdiend, en God schenkt mij zo maar, gratis, om niet, het eeuwige leven! Rechtvaardig zou het zijn, als ik eeuwig moest omkomen door verhongering, maar de Heere geeft mij, zonder geld en zonder prijs, wijn en melk!

Is het niet begrijpelijk, dat een geredde zondaar wel eens zucht over de geestelijke dorheid en dodigheid, die men onder, overigens rechtzinnige belijders, aantreft? Dat de bede in zijn hart leeft: "och, of al het volk des Heeren profeten waren, dat de Heere Zijn Geest over hen gave?!" De dronkenen, niet van wijn, maar de vervulden door de Geest spreken de waarheid, gelijk van lichamelijk dronkenen en van kinderen wel beweerd wordt, dat zij de waarheid zeggen. Ze verkondigen de waarheid Gods, de wijsheid Gods, die de wijzen der wereld dwaasheid schijnt te zijn. Maar Gods dwaasheid is de allerhoogste en allerdiepste wijsheid, een wijsheid, Joden een ergernis, Grieken een dwaasheid. Maar hun, die geroepen zijn, is de dwaasheid van het Kruis en de Gekruisigde de kracht Gods en de wijsheid Gods. In onze, maar al te vaak, formalistische, kerkelijke kringen, van welke denominatie ze dan ook zijn mogen, hebben we, dacht ik, grote behoefte aan geestelijk dronkenen. Zeg nu niet: foei – dat is toch een onbetamelijke uitdrukking! Zo iets zegt men toch niet! 't Staat er, letterlijk: zij worden dronken!

Wij hebben behoefte aan stoere, overtuigde belijders. Aan nuchtere christenen. Luisteren we maar naar Petrus: "Nuchter zijnde, hoopt volkomen op de genade, die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus". Of naar Paulus: "Laat ons waken en nuchter zijn. Wij, die des dags zijn, laat ons nuchter zijn". We hebben niets aan die opgewonden standjes, die geëxalteerde liederen, die mensen, die wonderveel van buitennissigheden, van buitensporigheden houden. De geschiedenis van de christelijke kerk gewaagt van onnoemelijk veel schade, die aan het Koninkrijk Gods werd toegebracht door hen, die de bodem der nuchtere werkelijkheid verlieten. Toegebracht door wargeesten, dwaalgeesten, die zich slechts verbeelden geleid te worden door de Heilige Geest. Maar inderdaad werden zij gedreven door gedachten, die voortkwamen uit een verdorven brein, een verduisterd verstand. Ja, uiteindelijk werden zij gedreven door de geest uit de afgrond. Zulke ontspoorde en ontwrichte moet een krachtig "halt" worden toegeroepen.

Zijn er ook heden ten dage, in welke kerk, of in welke gemeente dan ook van die wonderlijke, zwevende zielen, die b.v. aldus redeneren: "met de Bijbel heb ik niets te maken. Die is goed voor het eenvoudige volk. Ik laat mij slechts leiden door de Heilige Geest", dan waarschuw ik hartgrondig: pas op! Gij zijt zelf op een gevaarlijk pad en gij vormt een gevaar voor uw omgeving. Meerdere malen stond ik in mijn leven tegenover mensen, die met schitterende ogen en wilde gebaren verzekerden: "ik heb gezichten gezien; ik heb openbaringen ontvangen". Tot hun ergernis en die van velen, die meenden dat dergelijke lieden iets groots waren, heb ik er altijd op aangedrongen, dat zij ernstig moesten onderzoeken, of die gezichten en openbaringen wel van "de goede kant" kwamen. Want zo menigmaal heeft de ervaring mij geleerd, dat al deze opgewondenheid niets met de dingen van het Koninkrijk Gods te maken had. Maar ik, die "ergens", zoals men taalkundig onjuist tegenwoordig zo graag zegt en schrijft, werkelijk heel erg nuchter ben, verzucht uit het diepst van mijn hart: "dat de stipte, nette, afgestemde, afgemeten, formalistische kerkmensen, van onze kerk en van andere kerken, eens dronken mochten worden! Eindelijk, eindelijk eens dronken mochten worden!

God zij dank: ik heb ze hier en daar ontmoet, deze dronkenen, niet van wijn; maar de geestelijke, geheiligde dronkenen. Deze dronkenen gaan, overweldigd door Gods gunstbewijzen, zo maar zingen: "Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân, Die trouwe Heer voor Zijn genâ vergelden? 'k Zal bij de kelk des heils Zijn Naam vermelden, en roepen Hem met blijd' erkent'nis aan'. "Komt luistert toe, gij godgezinden, Gij, die de Heer van harte vreest, hoort, wat mij God deed ondervinden, wat Hij gedaan heeft aan mijn geest". Deze dronkenen zijn de ware dankbaren, die Gode 't dankbaar hart ter offerande bieden. Die niet menen, dat zij door het geven van stoffelijke gaven de rekening tussen de Heere en henzelf vereffenen. Die weten, dat zij altijd schuldenaars blijven. Maar in hun geestelijke dronkenschap schudden ze soms in eens hun beurs leeg boven de collectezak, zo maar, spontaan, niet om er iets mee te verdienen, om er aflat door te verkrijgen, doch gedreven door liefde voor God en het Koninkrijk van de Heere Jezus Christus. Niet nuchter, zegt ge. Inderdaad: zo'n handelswijze is niet de vrucht van nuchter overleg, van zakelijke berekening. Maar wel de vrucht van Gode-behagelijke, geestelijke dronkenschap. Zou het er in de wereld, in de kerk, in families en gezinnen niet anders, niet beter uitzien, indien iets, iets méér van deze geestelijke dronkenschap te openbaring kwam?

Kent een mens deze dronkenschap, dan wordt hij gedrenkt, gelaafd uit de beek van Gods wellustigen. Het woord "wellust" heeft in onze oren een minder prettige klank. 't Is een woord, dat ons trekt in de zinnelijke sfeer. Het is geladen met erotiek. Soms heeft dit woord zelfs een misdadige bijmaak. Een "wellusteling" is een individu, voor 't welk men op zijn hoede moet zijn. Een wellusteling zet alles op alles om zijn doel te bereiken, zijn lagere driften te bevredigen. Ze zijn gevaarlijk, deze wellustelingen; ze deinzen soms voor geen geweldpleging, tot in de meest weerzinwekkende vorm toe, terug. Maar we mogen dit woord wellust toch ook bezigen in de heilige zin, waarin de tekst het bedoelt.

Er is ontzaggelijk veel verdriet op aarde. Onnoemelijk groot is het getal tranen, dat geschreid wordt. Ieder huis heeft zijn kruis; ieder hart zijn smart. Soms schijnt het, alsof op het pad van een uitermate bevoorrechte alleen maar zonnestralen vallen. Maar leert men die uitwendig zo rijk gezegende beter kennen, dan blijkt het, dat zijn weg met doornen bezaaid is, dat op zijn levensbaan telkens verborgen kruisen staan. Dat het leed van binnen, in zijn hart,

nameloos diep en bijtend en schrijnend is. De lichamelijke pijnen, die op aarde geleden worden zijn martelend en soms bijna ondragelijk. Maar de geestelijke pijnen zijn als een vlamvend vuur, dat de levens verzenget, en verteert tot as, die bitter smaakt in de mond. Op aarde wordt evenwel ook diepe, tot in het merg van ons bestaan dringende vreugde genoten. Er zijn ogenblikken in het leven, waarop de beperkingen, remmingen en bindingen schijnen weg te vallen, en de menselijke ziel vleugels schijnt aan te schieten, om op te wieken tot in de derde hemel. Maar verwacht deze vreugde niet van de wereld en haar begeerlijkheden. Laat u waarschuwen door de ervaring van een man als Prediker. Hij bestelde zich wellustigheden der mensenkinderen. Maar van deze wellustigheden heeft hij zich, oververzadigd, verveeld, blasé, afgewend. "Zie, zegt hij, het was al ijdelheid en kwelling des geestes, en daarin was geen voordeel onder de zon"

Drinken uit de stroom van aardse wellusten; gedrenkt worden uit de beken van alle tijdelijke liefelijkheden, laat uiteindelijk verschroeiende dorst na. We drinken ons aan het brakke, zilte water van tijdelijke, lichamelijke wellusten uiteindelijk de dood. Daarbij: de beek van de wellusten dezer wereld droogt spoedig op. De tijd snelt voorbij. Vóór wij er ons recht rekenschap van hebben gegeven is de schoonheid en bevalligheid vergaan. En dit behoort wel tot de meest zielige en triestige verschijnselen: de tot mislukken gedoemde pogingen van de ouder wordende man of vrouw, zelfs van de oud geworden man of vrouw te aanschouwen, die nog zo bitter graag een teug uit de beek der wellusten zou willen nemen. Men zoekt met brandend verlangen naar enige druppels vocht, die bevrediging der driften zouden kunnen bieden, maar ach, zelfs de bodem der beek is kurkdroog. Gode zij dank, indien wij kennis hebben van geestelijke, hemelse, goddelijke wellustigheden!

Wie weelderig geleefd heeft en de wellusten dezer wereld slechts gezocht heeft, is, naar schriftuurlijk oordeel, levend gestorven. Wie gedrenkt wordt uit de beek van Gods wellusten, doorleeft, doorvoelt de verzekering uit het lied der liederen: "Hoe schoon zijt gij en hoe liefelijk zijt gij, o liefde, in wellusten". Zijt gij kerks? Bidt gij zelfs regelmatig? Maar bidt gij nog met de bedoeling, dat gij Gods gaven in wellusten zoudt mogen doorbrengen? Leer dan de apostel Jacobus verstaan, als hij schrijft: "Wie een vriend der wereld wil zijn, wordt een vijand Gods gesteld".

Laat het zaad van het Woord bij u niet langer tussen de doornen vallen! Want dan behoort gij tot degenen, die het Woord horen en heengaan en verstikt worden door de zorgvuldigheden en door de rijkdom en door de wellusten des levens, en geen vrucht dragen. Doch als het zaad, door Gods genade, in goede aarde mag vallen, en vrucht draagt tot verheerlijking van de onvolprezen Naam des Heeren, dan gaat daarmee ook de persoonlijke bevrediging gepaard. Dan wordt de geestelijke honger gestild. Dan wordt de innerlijke dorst gelest. "Welgelukzalig is hij, die Gij verkiest en doet naderen, dat hij wone in Uw voorhoven. Wij zullen verzadigd worden met het goede van Uw huis, met het heilige van Uw Paleis".

Amen.

Lage Vuursche J.C. TERLOUW.